תלמוד בבלי · אחרונים · בית מאיר · סדר קדשים

בית מאיר על זבחים

רבי מאיר פוזנר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בית מאיר על זבחים

רבי מאיר פוזנר

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בית-מאיר-על-זבחים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ד. 4
דף ד: 4
דף יב. 5
דף כה. 7
דף כו. 7
דף לא: 7
דף לו: 9
דף סא. 9
דף ע. 9
דף עג: 9
דף עד. 10
דף עה: 12
דף עו: 12
דף עז. 12
דף עז: 13
דף עח. 15
דף עט: 17
דף פא: 18
דף פה. 18
דף צ: 19
דף צא. 20
דף צג. 21
דף צה: 22
דף ק: 22
דף קד. 23
דף קח: 23
דף קיד. 24

דף ד.

בסופו וישנו בצבור כביחיד. עיין בתוס' וקשיא לי הא בדף ג' ע"ב מקשה מי אמר רב לשם חטאת כשירה לשם עולה פסול. אלמא דלאו מינה כו'. והאמר רב חטאת ששחטה על מי שמחויב עולה כשירה וכו' ומשני הכא וכפר עליו כתיב ולא על חבירו וחבירו דומיא דידיה שמחויב כמותו. וזה תינח לבתר דילפינן זריקה שלא לשם בעלים דפסול. כדתי' רב אשי במסקנא מונרצה לו לכפר עליו וידעינן בעבודת זריקה עצמו דאינה פסולה בשלא לשם בעלים אלא במחויב כפרה כמותו. וק"ו בשארי העבודות שאין פסולייהו אלא מכח הזריקה דהיינו בשעת ג' העבודות ע"מ לזרוק שלא לשם בעלים. דאינה פסול אלא במשנה למחויב כמותו. אבל למה דסבר השתא ליליף כל העבודות בבנין אב מזביחה דשלמים ובזביחה דשלמים גופיה באם אינו ענין לשינוי השם תנהו ענין לשנוי בעלים. מה"ת לן לומר דמינה מחריב דלאו מיניה לא מחריב אלא אף בחישב לשאינו מחויב נמי חייב. וא"כ איך פריך מהשינוי קודש שישנו בצבור הא אף שינוי בעלים משכחת בצבור בשחט ע"מ לזרוק לשם נכרי וצ"ע. אף גם צ"ע קושית תוס' דף הנ"ל ע"ב ד"ה רב אשי ומה קושיא דילמא כל הדרשה עיקרה אתיא למעט לשם מי שאינו מחויב דיהא כשר וק"ל:

דף ד:

.... **שם** כתבו תוס' בשם ר"ת והשתא הא דנקיט בכל דוכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה לא נקיט רעיי' אלא לפי שתקנוהו חכמים וכי גמירי הכי גמירי כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה דרעי' מדרבנן הוא ולפ"ר קשה א"כ מה קאמר שם ע"א ר"ל לר"א מודינא לך בעולה דאתיא לאחר מיתה. אשם דלא אתיא לאחר מיתה מנלן. ופרש"י מודינא וכו' הואיל ומצינן שבאה לאחר מיתה ואינו מרצה וכו'. ואשם מתוך דלא אתי לאחר מיתה דקי"ל כל שבחטאת מתה באשם רועה מנלן דיקרב שלא לשמן הואיל ואינו מרצה. ואלו לפר"ת הא באשם מדין תורה נמי מצינן אף דמיתה בעליהן יוקרב עולה אף דאינו מרצה. אבל לק"מ דעיקר הסברא אינה מכח מה שמצינן לגבי אשם. אלא דלהכי מודה בעולה דאין צריך לרצויי ומוקרב היינו משום שאינה באה עיקרה לכפרה אלא הוא נידר ונידב והיינו נמי טעמא דכתב רש"י וה"ה לשלמים ושאר קרבנות ר"ל תודה. דמפני שבאים בנדר ונדבה ולא לכפרה שפיר דמודינא שבאים בלא רצוי משא"כ אשם ששחט שלא לשמו ומ"מ כשרים ומקריב כל העבודות לשם אשם כדאיתא ריש מכילתין זה לא מצינן בלא רצוי ולהכי שפיר אף לר"ת בבא לאחר מיתה עולה כיון דנידר ונידב וק"ל:

דף יב.

תוס' ד"ה לילה לקדושה. עיין ברבריהם משמעות לשונם דהכא אזלו במחשבה דתוך ז' ימים אף אלו עבר ואקדיש לא קדוש. ולפי זה מה דאיתא במסכת יומא דף ס"ד מ"ט דרב דסובר ב"ח אינן נדחין דיליף ממחוסר זמן לאו אע"ג דהשתא לא חזי כי הדר מחזי שפיר דמי ה"נ ל"ש. מי דמי וכו'. קשה איך אפשר למילף ממחוסר זמן דאם קדיש לא קדוש כלל. וצריך בתר ז' ימים קדושה חדשה לדבר שחל עליו הקדש והוא דחוי מלהקריב דשפיר י"ל דלא הדר תו ומחזי להקריב מכח קדושה זו וקדושה חדשה לא שייך גביה דאין הקדש חל על הקדש. וכנראה דלהכי למחשבה זו הוכרחו לפרש דיליף ממחוסר זמן על אופן זה דכמו דמחוסר זמן משעה שנולד היה נדחה מלהקדישו כמבואר שם ס"ג ע"ב. ומ"מ בתר ז' נראה להקדיש כן נמי אף דנדחה מלהקריב אין דחוי בב"ח. ור"י דוחה דהתם לא אתחזי כלל הכא נראה ונדחה ולפ"ז שפיר כתבו שם התוס' ואפילו לרבי יוחנן וכו'. לא דמי למחוסר זמן דהתם משעה שהקדישה היתה דחוי' ר"ל גבי בהמה של ב' שותפין משא"כ במחוסר זמן נהי דהיתה דחוי' מעיקרא מלהקדיש מ"מ משעה שהוקדשה דהיינו בתר ז' ימים תו לא אדחיי'. ושפיר כתבו לפ"ז ואע"ג דגבי מחוסר זמן נמי אמרינן לילה לקדושה אע"ג דבעידנא דאקדשה לא חזיא להקרבה וכו' והוכרחו למה שכתבו שם ועיין שם ומיושב בזה מה, דתמה המהרש"א שם. ואולם זה דבר בלתי מתקיים דודאי מצינן דכ"ע סברי דאם עבר והקדיש תוך ז' ימים דקדוש קדושת הגוף אלא דאסור להקריב עד מלאת ז' ימים כמבואר דף קי"ב ע"ב בפלוגתא דרבנן ור"ש בהקריב מחוסר זמן בחוץ שיש חייבו במלקות. מבואר דקדוש דודאי על חולין לא ליחייב ורבנן דפליגו עלי' ולא פליגו אלא מטעם כל שאין בכרת אין בל"ת. אבל ודאי מודים דקדוש וקרב לאחר זמן וכבר עמדו תוס' תמורה על חקירה זו בדף י"ט ע"ב ד"ה אף מחוסר זמן ע"ש שכתבו וי"ל דה"מ לכתחילה אסור להקדישו מחוסר זמן מיהו אם עבר והקדיש קדוש דילפינן ליה מבכור. וע"כ לומר דאף דרבנן פליגי עלי' דר"ש ולא ילפי מבכור לענין ליכנס לדיר להתעשר כמבואר בכורות נ"ז. היינו לענין לכתחילה דמעשר דיותר נוח להם לילף מעשר מקדשים להאיסור לכתחילה. אבל לענין הדיעבד דליהוי קדוש כ"ע מודים ליליף מבכור דקדוש. ומה דיליף הכא דלילה אין מחוסר זמן לענין היכא דאקדיש מאורתא דלא ליהוי חשוב דחוי מעיקרא ממה דנכנסין לדיר להתעשר בלילה היינו מדלילה לאקדושה אף לכתחילה אף דאסור ד"ת להקדיש מחוסר זמן ש"מ דלילה לא חשיבתו מחוסר זמן. וה"ה לענין דחוי מעיקרא. ולפ"ז דמוכרח ברור דמחוסר זמן קדוש בדיעבד. לפום רהיטא אין מקום לקושית הרב ר' יוסף דהכא דדילמא הא דהתם במעי

תמימי' קדוש היינו בדיעבד. אך מ"מ צ"ע רב. כי הא ודאי מ"מ לכ"ע מחוסר זמן אסור להקדיש כמבואר הכא וביומא ס"ג ע"ב ועיין במ"ל פ"ג מה' אימורי מזבח מה שכתב בסוף הלכה ח' וברמב"ם שם סוף ה"י וא"כ היכי תנן בתמורה ריש פ' כיצד מערימין דאומר מה שבמעי' של זו עולה ולהמסקנא הנ"ל בתמורה דף כ' דבתם במעי תם כ"ע מודים דקדוש המתני' כפשטה לגופה ולא לדמי וזה אף בזמן שבהמ"ק קיים כמבואר ריש פ' הנ"ל בגמ' דלהכי דוקא עולה ולא שלמים וקשה איך מנסבינן ליה עצה להקדיש מחוסר זמן ולעבור באיסור דאורייי' וזה ודאי צ"ע. וע"כ לומר דדוקא בבהמות חולין שאומר אם תלד זכר עולה () לא אקדשה מ"מ ביציאתו מרחם בלא זה קדוש בבכורה לגבי ולד זה שבלא הקדישו יהא חל עליו הקדש במחוסר זמן אף לדידיה שרי להעלותו בקדושה חמורה דעולה אף במחוסר זמן. וכן נקיבה דהקדש דהיינו הבבא דואם נקיבה זבחי שלמים דמוקים הגמ' בבהמות הקדש דחטאת דנמי בלא הקדישו תיקדש במחוסר זמן מכחו דאמו אלא דלמיתה אזיל להכי מותר לו להפרישו לכתחילה בזבחי שלמים אף במחוסר זמן. ולענין בכור בל"ז לק"מ דכבר נלמד מקרא שם ד' כ"ה ת"ל אשר יבוכר לד'. משיובכר אי אתה מקדיש אבל אתה מקדיש בבטן. הרי שהתורה התירה אלא דדברי מוכרחים להבבא דואם נקיבה זבחי שלמים. ואולם הבבא שני' דסיפא דאיירי בבהמות חולין ודאי ע"כ לענין דיעבד איירי עיין ודוק. ובזה קצת יותר מרווח מה דדחקו שם התוס' בד"ה כיצד יכתבו. ותי' משום דבעי לאוקמי אכיצד מערימין. וזה קצת דוחק דהא הבבא דסיפא לא קאי אכיצד מערימין אבל משום דקתני ואם נקיבה דסובב על אומר דודאי משמע דהוא עצה לכתחילה משא"כ הבבא המתחלת אם זכר וכו'. דאיירי ודאי בדיעבד. ועכ"פ יראה לענ"ד דקושית תוס' הכא מיושב בטוב. ולפ"ז דמוכרח דלכ"ע מחוסר זמן קדיש בדיעבד אף ליקרב לאחר זמן ודאי הסוגיא דיומא בפשוט מתפרשה דרב יליף ממחוסר זמן שהקדישו במחוסר זמן דמ"מ קדוש ליקרב בתר זמנו ולא אמרינן דמכח קדושה דחוי' קאתי ולא ליקרב לעולם. וא"כ פשיטא דקושית התוס' עצומה על רבי יוחנן דס"ל דחוי מעיקרא נמי הוי דחוי אף בב"ח. דמה יענה על קדושת מחוסר זמן. ואין מקום לדבריהם שם כדתמה המהרש"א. ולהכי מוכרחים בפ' מי שהיה טמא ד' צ"ח לשנויי באופן אחר וי"ל דשאני מחוסר זמן דלא אתחזי מעולם לשום קרבן ור"ל דלהכי חשיב דחוי מעיקרא גמור משא"כ דחוי מעיקרא דבהמה שני שותפין דמ"מ נראה תחלה להקדיש לקרבן ע"י שני השותפין יחד וכשהקדישו אחד חציה נדחה מקדושתו הוי כמו נראה ונדחה ודוק. ובתמורה דף כ"ו ע"ב דחקו עצמם באופן אחר ודבריהם צ"ע. ולענ"ד דבריהם דמי שהיה טמא פשוט יותר:

דף כה.

והא בשירים כו' אם אינו ענין לשירים דהא ליתא לכולי דם תנהו ענין לקבלה ופרש"י שכבר נתן ממנו על הקרנות זה אין להקשות דהא אף אי תנהו ענין לקבלה הא נמי ליתא לכולי דם שכבר נשאר ממנו על הסכין כדאמר בתר הכי דצריך שיגביה סכין למעלה. די"ל דזה שעל הסכין כיון דאינו קרוי דם הפר לחוד אלא דם הפר ודבר אחר אינו בכללו דדם הפר והנשאר כל דם הפר מקרי. אבל הא יש להקשות למה אין ענין לשירים דליתא לכולי דם שחסר הניתן מהם לקרנות הא קי"ל רובא ככולו. ובהוריות דף ג' ע"ב איתותב רבי יוחנן ממה דבעי למימר דכל דוקא אך ע"ש מה דבתר הכי נאמר שם ואלא מה כל עדת. וע"ש ספר באר שבע. וצ"ע הכא:

דף כו.

הכניס ראשו ורובו כאלו לא נכנס משמע דמההוא טעמא פסולה כאלו לא נכנס ועמד בחוץ וקבל דקתני קבלתו פסולה ופי' רש"י כדילפינן לקמי' בשמעתין דבאים אל אהל מועד. ויש לתמוה דהא לקמן פי' רש"י על האיבעיא היא בפנים ורגליה בחוץ מהו לשוחטה לכתחילה. והיינו ע"פ הוכחת התוס' ד"ה חתך שכתבו ובסמוך דקאמר והביאה כתב שתהא כולה בפנים היינו לכתחילה. וא"כ מרוע ליהוי הכניס ראשו ורובו כאילו לא נכנס ליפסול אף בדיעבד הא תרווייהו כי הדדי מחד לימוד נפקא. ואולם עיין בהרמב"ם שאיהו מפרש ההוא דינא דחתך ואח"כ שחט באופן אחר ע"ש ושפיר:

דף לא.

תוס' ד"ה ומאי קמ"ל. תימא טובא קמ"ל. ואפשר ליישב דהנה הקשו תוס' למאי דמסיק איצטריך ס"ד אמינא וכו'. אבל הכא דבהאי כי אורחיה ובהאי כי אורחיה אימא ליצטרף קמ"ל. א"כ בפרק ז' דקתני נמי בסופו גבי עוף כי האי לישנא ממש נהי דאיכפל התנא להשמיענו דדין העוף כדין בהמה. כמבואר בפי' המשניות לרמב"ם ז"ל שם. מ"מ קשיא ההוא בבא אחרונה אך למותר הוא דהא מדקתני רישא לאכול דבר שדרכו לאכול כו'. דהיינו חטאת דוקא לאכול ועולה דוקא להקטיר. ש"מ דאלו חשב גבי חטאת חצי זית באכילה וחצי בהקטרה דלא מצטרפי דהא החצי דהקטרה חשב באינו דרכו. וכדדייק רש"י ז"ל פה וכתב מדיוקא דרישא דקתני לאכול דבר וכו' ש"מ דאם חשב לאכול חצי זית בשר וחצי זית אמורים לא מצטרפי. והאיך נשמע זה אם לא מפני שהאיך אפשר לאצטרופי. דהא בדבר שאינו דרכו חשב. וכמו כן נשמע דאם חשב בעולת עוף חצי זית

באכילה וחצי זית בהקטרה דלא מצטרפי יען שאין דרכו באכילה. וא"כ הסיפא לאכול בחצי זית ולהקטיר בחצי זית כולה אך למותר דהיינו הך ממש. דהא ע"כ כולה נמי בחד עוף משתעי דהא א"א לומר לאכול חצי זית מחטאת ולהקטיר חצי זית מעולה דהאי כי אורחי'. דהאיך אפשר ליפסל מחשבת קרבן אחד לחבירו. דהרי אפילו שחט אחד מן כבשי עצרת לאכול מחבירו למחר ב' כשרים כמבואר סוף פ"ב דמנחות אלא דפירושו לאכול חצי זית ולהקטיר חצי מחד קרבן. וזה ודאי מרישא ש"מ אם לא לדיוקא אתיא. ולהשמיענו הא לאכול ולאכול דבר שאינו דרכו כגון עולה שפיר חייב והא מני רבי אליעזר הוא. וליישב קושיא זו אמינא דאביי דפשיט לעיל מדיוקא דמתני' ב' איבעיות לאו ממתני' דהכא פשיט. כי אם ממתני' דסוף פרק ו' דמוקים לה נמי כרבנן וכולה מותיר הוא ופשיט בעי' קמייתא מגוף הדין שהוא למותר כי אם להורות הא לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר מצטרף דהיינו ב' בני אדם ואיבעי' שני' פשיט מן הטעם דיהיב התנא שאין אכילה והקטרה מצטרף. וקשיא שם מאי אריא משום ההוא טעמא. ת"ל דהטעם בגוף הדין הוא משום דחשב בחצי זית במה שאין דרכו אלא ש"מ דבא להורות עוד דיוק הא לאכול ולאכול דומית דהקטרה ביותר מכדי אכילת פרס מצטרף. ומיושב בזה קושיא התוס' בד"ה הקודם הא לאכול ולאכול ודו"ק. דחדא פושט מגוף הדין היתר. וחדא מן הטעם היתר. וזה מדויק בלישני' דבאיבעי' א' לא קאמר טעמא כדקאמר באיבעי' שני' משא"כ ממתני' דהכא לא מצי למפשט מידי דלגופה איצטריך להשמיענו דאף דכי אורחיה מיחשב לא מצטרפי. וא"כ למאי דס"ד דאף מתני' דהכא לגופיה לא איצטריך ומשני אלא אימא הא לאוכל ולאוכל מקשה מאי קמ"ל אי דבר שדרכו לאכול קמ"ל בב' אכילות ובאדם א' תוך אכילות פרס מרישא שמעת מינה ובשלמא אי לא הוי זה נשמע מרישא נהי דלא מסתביר ליה למימר דכפל התנא גבי עוף כל מה דתנא גבי בהמה ואף הבבות שלא נאמר לגופי' כלל כי אם על הדיוק. דבשלמא בגוף הדין משמיענו דפסולם והכשירם שוה אבל דינו הצירוף מה"ת ישתנו. מ"מ לא הוי קשיא לי מידי דהוי אמינא בבא דהכא איצטריך למידק דלאכול ולאכול בב' אכילות דמצטרף ואפילו באדם אחד. ואפילו תוך אכילות פרס. ובבא דפרק ו' איצטריך לכדדייק אביי לעיל באמת מפרק ו'. ולכך מקשה לו הא מרישא ש"מ. ואי להורות פשיטות אביי דלעיל כקושית התוס' זה ודאי לא מסתביר ליה. דא"כ קשיא ליה כפילות המתני' דבבא זו הכא ובפ"ו. וכדלעיל דלא מסתביר לי' דבעי ליכפיל גבי עוף להשמיענו הדיוק מה דכבר נשמע בבהמה. והוצרך לשנות לו דבאמת מתני' דהכא לגופה איצטריך ופשיט אביי כדלעיל מפ"ו ודוק:

דף לו:

אמר רבינא בר סילא חישב שיאכלוהו טמאים חייב קשיא לי הא עמוד א' לישנא אחרינא כל כמינהו. ולענ"ד לשון זה עיקר כדי שיקריבו טמאים אף בהזאה איירי. וא"כ סברה דר' יהודא מה"ת דרבנן פליגי עליו וצ"ע:

דף סא.

תוך דבור התוס' המתחיל שם ד' ס' ע"ב מאי קסבר. כתבו. וא"ת הכתיב ואת דמם תזרוק ואת חלבם תקטיר אלמא איתקש להקטרת חלב ואמרינן לעיל דמזבח שנעקר וכו' וה"ה לאימורין. וי"ל דקולא וחומרא לחומרא מקשינן ובעיני יפלא תחלה מחליטין וה"ה לאימורין. ולהכי לא קשיא להו אלא דנקיש אף הבשר לאימורין לקולא ולדידי יותר קשה הא חלבם תקטיר יותר סמוך לדמם תזרוק מן והבשר תאכל ולמה לא נקיש אף הקטרה דאימורין לזריקת הדם דכל שהמזבח אינו ראוי לזריקת דם אף האימורין אינם ראוים להקטרה ודוקא מזבח פנימי הוא דכשר בהקטרה במקומו מדלא שייך כלל להיקש זה:

דף ע.

ור"מ חד למעוטי שחיטה בפנים וחד למעוטי עוף טמא. עיין בתוס' ד"ה וחד למעוטי עוף טמא ובע"כ לדחוק דאף דר"מ כיון דס"ל איסור חל על איסור היכי ממעט עוף טמא מן טריפה דהיינו מי שיש במינו טריפה לאפוקי טמא שאין במינו טריפה. הא כמו שיש בעוף טמא איסור נבילה ה"נ יש בו איסור טריפה. מ"מ מין טריפה כלומר שטריפה חלוק מן כשר שזה אסור וזה מותר לא נמצא בו. דמ"מ זה וזה שוה במינו לענין איסור אכילה. ואך הדרשה דר"י הוא דלא אפשר לו למדרש כיון שאיסורו נמי משום בל תאכל נבילה. משא"כ טריפה דמיותר למדרש על דרך הנ"ל ודוק. ועיין בתוס' חולין דף ל"ב ד"ה ורמינהו:

דף עג:

תוס' ד"ה אלא אמר רבא כו' ואמאי אדרבה נימא דהיתר נפל וכו'. והנה במקומות אחרים יש בתוס' דחשיבות ב"ח וכן מטבע דחשוב לא בטל מדאורייתא והכא אפשר דיש לדחות הוכחה זו ע"פ דברי הרשב"א ור"ן בחולין בסוגיא דהשולח ירך לגוי שכתבו הואיל דקבוע חידוש הוא י"ל דוקא היכא שידוע ברור שיש בהתערובו' דבר חשוב חשבינן מכח קביעתו מחצה על מחצה אבל לא בספק א"כ י"ל דהיינו טעמא דכשמת אחד מהן

שוב הוי אך ספק ולא דנינן בקבוע ושפיר י"ל דנמשך ונקריב ונימא כל דפריש מרובא כיון ששוב לא הוי כמחצה על מחצה ודוק:

דף עד.

תוס' ד"ה רב דאמר כר"א. והש"ס מייתי ליה לקרא משום דכיון דכל כך התיר הכתוב אין ראוי להחמיר מדרבנן לגבוה. ובדף ע"ז ע"ב בד"ה הא עבר מומם ירצו מפרשים דבריהם דאי משום ד"ת ברובא בטל לחוד מ"מ כיון שהוא דבר שבמנין ולא בטל מדבריהם לא הי' ראוי להקל לומר שאם עלו לא ירדו. אם לא דדרשו נמי דעל תערובת ירצו. וע"כ היינו לחד בחד דאלו ברובא בל"ז בכל התורה בטל. וכיון דכל כך התיר הכתוב אף הם הקילו דאם עלו לא ירדו וה"ה הכא אי לאו דחד בחד נמי התיר הכתוב לא הי' ראוי להקל לגבוה לתלות האיסור בהך דקרב אך מפני שכל כך התיר הכתוב שוב אין ראוי להחמיר וצ"ע. א"כ מנ"ל לרב ללמוד מזה לכל איסורי תורה דחד בחד לא מקרי תערובת כלל ואך ההיתר דבטיל ברוב הוא דאית בי' דד"ת בטל ומדרבנן אסור. ומנ"ל לומר ההיתר דאם נפל חד לתלות האיסור בו. [ותו הקשה המופלא מוה' מרדכי נ"י א"כ דלגבוה יש להחמיר מה מקשה עליו דרב מימותו כולם דילמא לגבוה שאני. דבל"ז ע"כ אין הקושיא אלא ממתני' דקופי' דס"ל אין ב"ח נדחין ושם לא שוי כלל עיין ודוק מאוד תמצא נכון]. וע"כ לדחוק דכיון דרב ס"ל כר"א דע"כ פליג על המתני' דקתני ימותו כולם. שוב סובר איהו מסברת עצמו דלהדיוט קיל וכל היכא דאך ד"ת ברובא בטל אף דחד בחד אסור ד"ת מ"מ בנתערב ברוב ונפל אחד הותרו כולם כמו דס"ל לר"א בלגבוה ע"י תרי היתרי דאורייתא. ועכ"ז צ"ע מנ"ל לרב ביומא דר"א ע"כ דרש דע"י תערובות מרצה ואפילו חד בחד דילמא טעמא דר"א דאינו מחמיר בלגבוה יותר מהדיוט ומכיון דד"ת ברוב' בטל שוב אמרינן אף לגבוה כמו להדיוט דהך באיסורא נפל. והיכן מצינן זה דרבנן החמירו בלגבוה דוקא יותר מהדיוט. ולהכי לולא דברי קדשם הי' נלענ"ד ליישב קושי' התוס' באופן אחר. דהנה איתא דף ע"ז מתני' דלא כהאי תנא ופי' רש"י דאף המתני' דאיברין באיברי בעלי מומין פליג על ר' יהודא וס"ל דאף לר"א אף דס"ל בהמתני' דאיברי חטאת באיברי עולה דלשם עצים מותר להקריב מ"מ בבעלי מומין לא ס"ל. רק יראה לענ"ד להוציא ממשמעות הסוגיא דלשם דלר' יהודא דאף רבנן ס"ל באיברי חטאת בעולה דיקרבו לשם עצים והיינו משום דנמי דרשו הקרא לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים אף על שירים. מ"מ פליגי באיברי מומין. ומסיק הגמ' אלייבייהו משום דמאיסי דאל"כ מ"ש מחטאת מזה משמע לי דאף דההיתר לשם עצים לא נאמר אלא לגבי שירים

מ"מ מילף הוא דה"ה לכל האיסורין לגבי מזבח מן התורה שרי לשם עצים אלא דמדרבנן הוא דאסרו משום דמאיסי וה"נ לתנא דמתני' לר"א אף דבאברי חטאת מתיר לשם עצים מדרשה דקרא. מ"מ אסור בבעלי מומין מדמאיסי ואך מדרבנן הא ד"ת אף תערובות דבעלי מומין שרי ד"ת לשם עצים [וה"נ מוכח דלר"א מילף הוא לכל איסורי מזבח ממה דס"ל נמי דף ע"ט ע"ב בנתערב הניתנין למטה בניתנין למעלה שניתנו לשם מים עיין ודוק]. וא"כ דמן התורה שרי לשם עצים ואך מדרבנן הוא דאסור. יראה דלא שייך כלל אליבי' דד"ת ברובא בטל. דמה"ת ליבטל הא הוי כמו אפשר להכיר האיסור (כדברים אלו מצאתי על גליון משניות סוף מעילה בשם מהרש"א ויפה דיבר. אך קשה לי א"כ למה חשיב הברייתא בנדרים נ"ח הקדש בכלל דבר שיש לו מתירין ועיין בהר"ן דף נ"ט דבהקדש בה"ב אירי וא"כ ת"ל דד"ת אינו בטל מדאפשר להכיר האיסור. ונ"מ טובא]. דבכל איסורים לא בטל. וה"נ מה"ת שיבטל ד"ת ברובא להקריב הכל בתורת קרבן שלא לשם עצים. ונמצא דלא בטל לענין זה ד"ת ומ"מ מתיר דאם קרב אחד מהן לתלות האיסור בו ולהקריב השאר בתור' קרבן. א"ו מזה הוכיח הש"ס דאף לתנא דמתני' ס"ל ההיתר ד"ת אף בתורת קרבן מכח הדרשה דבהם דע"י תערובות מרצה ולהכי כיון דד"ת שרי ואך מדרבנן זה נמי אסור וכל שקרב אחד מהן תולה דההוא דאיסורא והותרו כולם בתורת קרבן. וההיתר לשם עצים לא ס"ל כלל מדרבנן משום דמאיסי. וממילא שפיר לומד רב דה"ה לכל האיסורין כיון דד"ת ברובא בטל תלינן דהשתא כל איסורין עם תערובות בעלי מומין בחד אופן דהכא והכא אינו אלא היתר חד דד"ת. ולהנ"ל ביותר קשה לי מה מקשה והא אמר רבי אלעזר לא התיר ר"א אלא תרי ותרי ומוכרח רש"י לדחוק בהטעם דאם אמרינן מדההוא דהיתר ה"ה אידך. ובאמת קשה מנ"ל לרבי אלעזר זה אליבא דרבי אליעזר. ודילמא טעמא דר"א משום דס"ל דלהנ"ל דמוכח דהתורה התירה ע"י תערובות לאו משום ביטול אתינן עליה דהא לא בטל מדאפשר להכיר האיסור ע"י לשם עצים או דג"ה הוא דכל דליתא בעינא ואפילו ע"י תערוב' דחד בחד נמי שרי אבל דילמא היינו דוקא ע"י ההקרבה ביחד בתערובו' דלא הוי האיסור בעיני' הוא דשריא רחמנא אבל לא אחד אחד ע"י התליה דזה מן הרוב. דהא בחד בחד לא שייך זה. ולהכי סובר רבי אלעזר אליבא דרבי אליעזר דאף דשרי האיסור דרבנן דאסרו להקריב כולם אפילו ע"י ביטול ברוב זולת אם נפל אחד מהם ע"י התליה דהוא האיסור היינו להקריב תרי תרי דמ"מ ע"י תערובו' יקרב שהוא ד"ת שרי אבל חד חד לא דע"י ההיתר דביטול ברוב לא שרי אף ד"ת משום דהוי כניכר האיסור וע"י ההיתר ד"ת דע"י תערובות נמי לא שרי אלא ע"י תערובו' משא"כ בשאר איסורים דד"ת תמיד שרי מכח הביטול ברוב ואך מדרבנן

אסור למה לי תרי ותרי. ולשיטת פי' תוספו' באפשר דנמי איכא לאקשויי הכי אבל אינו מוכרח כמו דקשה לפרושי ודוק:

דף עה:

חטאת ועולה נמי איך יתערב הא חטאת נקבה ועולה זכר ומשני איכא שעיר נשיא שהוא חטאת זכר ואפשר להתערב עם עולה שעיר. לאפוקי עם אשם אף שעיר נשיא א"א להתערב דהאי שעיר והאי האשם שהוא איל דוקא צמר וק"ל:

דף עו:

תוס' ד"ה ואי קודם וכו'. ועוד קשה לימא דיהיב מתן ז' ברישא. במח"כ בחנם דחקו פי' רש"י מכח קושיא זו. אלא די"ל בזה פשיטא לרש"י דאם יזה תחלה דיהא מוכרח להקטיר הקומץ דבתר הכי בתור' עצים וכדקי"ל כר"ע כדכתבו תוס' בעצמם אבל בזה לא ניחא ליה לפרש השתא דמקטיר קודם מתן ז' שיהא הבל תקטיר בעבור הקומץ על שם קרבן דבתר הכי. זה נראה לי יותר דוחק ממה שדחק איהו דהאיסור בל תקטירו שייך על ההזאו'. ורש"י באמת מה שהקשה קושיא זו לא כתב לייתר ההקטרה לשם עצים אלא לייתר הפריקה אבל באמת הוא תמוה כדלקמן:

דף עז.

רש"י ד"ה איכפל ליה. ואי קשיא למה לי כולי האי וכו' ליעבד ברישא כל צורכי מצורע והדר נמלייהו וניקמץ וניקטר ולא בעי' למפרקי'. תימא לי איך לא נבעי למפרקי' הא בעי למפרקי' ההוא דממלא שהרי מה דממלא היינו משום שמא הוא נדבה וצריך להיות מלא כדי ליקמץ ולהתיר השיריים. וא"כ אם אינו נדבה אלא מצורע הרי השיריים כבר מותרים ע"י ההזאות שנעשו וההוא פורתא דממלא הא ע"כ צריך לאקדושי בקדושת דמים אם הוא מצורע דאלו ישאר תולין בתנאי אם הוא מצורע איך יקטיר הקומץ הא הוי חולין בעזרה א"ו צריך להתנות אם הוא נדבה יהא הפורתא זה הנדבה ואם הוא מצורע יהיה לקדושת דמים ובמה יהא ניתר פורתא זה אטו הקמיצה דבתר הכי שהוא בתורת נדבה אם נדבה הוא. [ואם הוא מצורע הא צריך להיות לשם מצורע למה דקי"ל כר"א כי היכי דלא ליהוי שיריים דמצורע בבל תקטירו]. אבל אם הוא של מצורע מה פעול' הקמיצה שהיא כולה שירים דהיתר אם הוא של מצורע להוציא הקדוש' דמים דההוא

פורתא וע"כ צריך פדי'. והוא תמיה קיימת לענ"ד. והפ"ר כתב בזה תוך ד"ה ואי קודם דברים מבולבלים לענ"ד ע"ש:

דף עז:

מידי דהוי אבשר חטאת. הקשה הפ"מ דהא לרבנן לית להו דרשה דבם בהם א"כ דילמא בעל מום דמי לרובע ונרבע דמודה בי' ר"א כיון דלא חזו דאסור להעלות בשביל דלא חזו א"כ בעל מום נמי לא חזו:

וכ"ת דיש איזה סברה לדמות בעל מום יותר לבשר חטאת. א"כ לא פריך מעיקרא מידי לר"א מ"ש דילמא שאני ושאני. ובאמת כנראה כבר הרגישו התוס' וכתבו אע"ג דר"א גופיה לא חייש להאי טעמא ר"ל שיהא הבדל במקצת בין בשר חטאת דלא הוי מיאוס כולי האי כבשר ערוה דמאיס יותר. לזה לא חייש מדמצריך קרא כלומר דלבתר דסובר הדרשה שיש היתר לבשר חטאת לאברי ב"מ]. ואפילו בתורת הקרבה ובשר ערוה לא להכי סובר דאף דמ"מ אפשר מודה דמדרבנן אסור בתור' הקרבה. אבל בתורת עצים סובר דאין בו משום מיאוס כיון דחזינן דהתורה התירם לגמרי משא"כ רובע. נמצא דלרבנן דלית להו הדרשה פשיטא דל"ק להו מ"מ הכי אורחא דמקשה וא"כ ממילא תו לק"מ מה שהגמרא תחלה מקשה דמ"ש ב"מ מרובע דבאמת אי ליתא לקרא שמורה ההיתר להדיא אף לר"א אין שום הבדל בין חטאת לרובע ב"מ:

שם מתני' דם שנתערב. עיין ספר מראה כהן הקשו מדוע משמע מתוס' סוף ד"ה הא עבר מומין כאלו ספקו לומר דאף ב"מ חשוב עולין הא מהכא מוכח מסיפא דנתערב בדם פסול וע"ש. ועיין בכרו"פ סי' ק"י כתב שפיר סברה די"ל בנתערב איברי בעלי מומין באיברי תמימין דניזול בתר בסוף דלכי יתבטלו יהיו עולין ויוכל להיות דמש"ה נסתפקו קצת. אבל בנתערב דם כשר בדם פסולים והפסול רוב מהיכי ס"ד לומר דהפסול יהי' חשוב עולין הא אף לאחר שנתבטל הכשר פשיטא דהכל לא מעלה וק"ל:

שם בתוס' ד"ה בדם בהמה. וא"ת וכו' מ"מ הא מים גמורים לא הוי ר"ל דבשלמא מים גמורים כיון שנשתנו למראה דם אף הם נעשו דם ושפיר. משא"כ בדם בהמה נהי דיש בם דם כשר הרבה שאלו היו מים היה ניכר בהם המראה דם זה פעולה שהדם כשר לא נתבטל בהדם בהמה אבל מ"מ הא אף הדם בהמה לא נתבטל בהדם בהמה. אבל מ"מ הא אף הדם בהמה לא נתבטל בהדם הכשר ונשאר חולין כדמעיקרא והוי חולין בעזרה ודוק. [ולדברי אי אפשר כלל דנימא המים מבוטלים מפני שנהפכו למראה דם. דא"כ התורה שאמרה גבי סוטה וטבל בדם ובמים ושיערו חכמים רביעית שדם צפור

ניכר בהם וע"ש בסוטה י"ז ע"ב ות"ל דהמים נתבטלו א"ו שהמים כיון שהם מרובים לא נתבטלו ע"י המראה והעיקר כדהבאתי בהגה"ה לקמן בשם התוס' פסחים]. [הגה"ה כל זה דחקתי מפני שהוקשה לי מה מעליותא דמים מדם פסול. אבל שוב מצאתי בפסחים דף ס"ה ד"ה תו שמא כתבו אבל דם התמצית כמים בעלמא חשוב כיון דאינו ראוי לכסוי אין להעלות. אך עיין נמי זבחים דף ק"ו ע"ב בד"ה אישתמיטתי' לא משמע כדבריהם פסחים. גם דבריהם פסחים שפירשו דלא לרש"י אלא משום העלאת דם פסול אינו עולה עם דבריהם דף ע"ט ע"ב ד"ה במאי]:

שם תוס' ד"ה בדם בהמה וכו'. וא"ת וכו' מ"מ מים גמורים לא הוי. דברים אלו צריכין ביאור דהא א"ל דבמים לא שייך חולין לעזרה דמה"ת אטו מים לאו חולין נינהו. ואף כבר הקשו התוס' בדף ק"י ע"ב בד"ה אישתמיטתי' דתמוה להו למ"ד ניסוך המים דרבנן איך יתקנו להביא חולין לעזרה. א"ו כוונתם דבשלמא מים גמורים כיון דנשתנו למראה דם אזלינן בהו בתר חזותא ואינהו גופייהו דם מקרי וחזו לעלו' על המזבח. משא"כ דם בהמה מתוך דלא נשתנו ובמראיתם לא בטל שם חולין מינייהו וק"ל:

שם בתוס' ד"ה רואין אותו כאלו הן מים. ומיהו קשה. לפ"ר קושיא זו אינה תלויה בתי' הקודם. ויראה לומר משום דבל"ז אינה קושיא דהא איתא ל"ד ע"ב רב אשי אמר כל שבידו לא הוי דחוי. וע"ש בתוס' וא"כ אם נאמר דרבי יוחנן נמי סבר הכי ע"כ מה דקאמר אבל נפל דם לתוך מים א"א בטל מטעם דחוי ולא חשוב ליה מה שבידו או כמבואר בתוס' הנ"ל ע"ש והכא נמי לאו מצוה עביד במה שמרבה ושופך הכל לתוך המים. ואדרבה קצת עבירה נמי דלמה לא לישפך הכל ולהזות בצירוף מים יחזיק במה שבידו ויזה בדם או דלא חשיב בידו הואיל ובלא דעת נעשה לו דהא נשפך בשוגג אירי משא"כ במערב דם הפר לתוך דם השעיר דמצווה ועומד לערב מה הקושיא א"א בטל מטעם דחוי הא ודאי חשוב בידו. ולכן מוכרח להוכיח דמב"מ לא בטל מדם השעיר שלא נתבטל לבסוף. וכל זה לתי' הראשון. משא"כ לתי' ועוד ע"כ לומר דר"י לא סבר כלל סברת רב אשי דכל שבידו וכו'. דאל"כ לא מוכח מידי ומקשו שפיר. אך דא"כ לא משנו תוס' מידי ע"ש ודוק תמצא כדבריי דאף בתירוצם לא מתיישב התי' של הועוד. וע"כ לחזור ולומר דקושי' זו ותירוצם באמת לא תלי' בהתי' של הועוד כמבואר בדבריהם במנחות וביומא ע"ש. וא"כ צ"ע גדול מה מקשו ואולי אינהו בקיאי טפי וידעו דר"י לא סבר כלל הא דרב אשי וכן משמע פשטי' דגמ' דף י"ב ע"ב אליבא דר"י דאף מה שבידו חשוב דחוי אלא שהתוס' שם דחקו עצמם לחלק בין קל לכבד. ואפשר חזרו בזה וסברו דר"י לא ס"ל דר"א. ומקשים ומתרצים אליבא דההוא שטה ולדברי תוס' אלו יש ליתן טוב טעם למה באמת דוקא

עירה דם פר לתוך דם השעיר ולא איפכא. והיינו משום דאף דמוכח דעולין או מב"מ לא בטל והיינו כדתירצו תוס' משום דלפעמים דם השעיר מעט או דם הפר הרבה עד שלא הי' נראה אלו הי' מים מ"מ על הרוב לא נתבטל לבסוף. וידוע אף שלמדין דבר שאין מבטל כגון עולין או מב"מ אין זה אלא דיעבד אבל לכתחלה ראוי למיעבד באופן שלא יבא לידי מדה זו על דרך שאין מבטלין איסור לכתחלה. וא"כ במה שמערה דם הפר לתוך דם השעיר אפשר דשייך תי' תוס' דנפיש עמודי' יותר מפי חביות הואיל ומשפע דם הוא בא. משא"כ איפכא ולמה לן לסמוך על מה שעולין אין מבטלין דילמא לא יבא כלל לידי מדה זו דאף לבסוף אפשר שיהא דם השעיר ניכר תוך דם הפר. וע"י שפיכת השעיר לתוך דם הפר ע"כ ודאי יבא לידי מדה זו ע"י א"א דבטל אי לא משום דעולין אין מבטלים. וכל זה עדיין צ"ע:

דף עח.

תוס' ד"ה הפיגול בא"ד. ועוד קשה וכו' דמיעוט הבטל ברוב לא מצטרף לאיסור כ"ש איסור לאיסור. יראה לע"ד דקושיא זו אינה אלא לשיטתם במס' פסחים ד' מ"ג ע"ב סוף ד"ה כמאן. דמסקו דאין היתר מצטרף לאיסור אם לא שיתערב האיסור והיתר יחד משא"כ לפרש"י שם דהיתר מצטרף לאיסור היינו כשכל אחד מנכר בפני עצמו אלא שאוכלם ביחד שפיר י"ל דודאי בכי האי גוונא מכ"ש דאין איסור מצטרף לאיסור. אבל היכא דאיערבו ונתבטל אחד בחבירו שפיר הבטל נוסף על המבטל. [וא"י לפ"ר למה דמסקו לבסוף דאיסור ואיסור היכא דלא מיערבו מצטרפו. מכ"ש די"ל דהבטל נצרף להמבטל] ומה שכתבו תו ועוד קשה וכו'. יראה דעיקר קושייתם או למסקנא דר"ל איירי במב"ב או אפילו למה דס"ד דאיירי במבש"מ נהי דצ"ל ובללן יחד כי היכי דלא לינכרי מ"מ מה דקאמר אי אפשר וכו'. זה למותר דכל שבללן עד דלא מינכרו הא ודאי יש כאן שנים המבטלין את השלישי () נראה לפרש וכו' בחתיכה אחת ר"ל אחר שבללן עד דלא מינכרו נעשו חתיכה אחת ומה דנאמר אי אפשר שלא ירבה מין על חבירו דעדיין קשה למה צריך ע"כ דלא נחית לשנויי וסובר דבאמת הכי פירושו א"א שלא ירבה מפני שהאחד בטל בהשנים. אבל פי' ברוך בענין אחר כדי ליישב אף קושי' זו. והכי פירושו דשקל תרי מהנהו תלת ובללן ואכלן וכגון דשקל ארבע זיתים משני מינין איסורים ובללן ואכלן. (והמותר הכתוב בתוס' לעני"ד הוא ט"ס) ואי אפשר שלא יהא רוב מן האחד ומבטל חבירו. דהיינו שנתערב מן האחד למבטל שהוא ארבע חצאי זיתים נתערב ונבלע בהארבע חצאי זיתים אחרים שני חצאי זיתים דידיה. נמצא חסר מין איסור זה שני חצאי

זיתים ולא נשאר ממנו אלא שני חצאי זיתים והמבטל נשאר בשלימותו. ואף כי א"א שלא יהא אף פורתא ממנו נתבטל בהשני יוכל להיות כי ממנו לא נחסר אלא חצי זית אחד שנתבטל בהשני חצאי זיתים האחרים עכ"פ נשאר הוא הרוב לכן לא ידעינן בהאי איסורא אם יש עליו שם פיגול או שם נותר ומוכרח לפרש שהתרו בו פעם בפיגול ופעם בנותר. דאלו בכל פעם בפיגול אפילו התראת ספק אינו דשמא האיסור נותר ולא הותרה כלל. וגם מוכרח לפרש ע"י ארבע זיתים דאלו בשני זתים נשאר קושייתם ז"ל דהיכי מחייב כלל משום חד מנייהו. ואין דומה להכה את זה וחזר והכה את זה דשם כיון שהותרו בו כל פעם נמצא לאחר מעשה ממ"נ עבר באחד תוך כ"ד. ולבעל ה' אלמנות בחדא התראה נמי לא דמי דשם כיון דעבר ודאי על התראה תכ"ד שוב כל מה שבועל חשוב עובר על התראה זו. משא"כ בזה דיוכל להיות שלא עבר כלל על התראה ראשונה מפני שהי' פחות מכשעור ודוק כי כן נראה לענ"ד. וזה נראה נמי פי' הבה"ז. אלא שא"י מדוע לא הגיה המותר בתוס'. וגם ציון וד' חתיכות בוי"ו כאלו הנותר בתוס' נכון ויתר המפרשים לא הבנתי כל עיקר. ועיין מס' מכות כ"ב בריטב"א:

שם בא"ד ברוך. נראה לפרש. הצ"ק כתב משום דקשיא וכו'. ודבריו אינם עולים יפה להמעיין. והנראה משום דלא עולה יפה לישנא דגמרא דנהי דלשון ובללן מתפרש לשטתו על כל חתיכה שיש בו ב' זיתי פגול וחד זית נותר יחד דזה א"א כי אם ע"י בלילה. אבל לישנא דגמרא א"א שלא ירבה מין על חבירו אינו עולה דלמה לי' למימר מכח א"א ת"ל דרוב הוא ע"י הב' זיתים נותר וחד זית פיגול. לכן ביאר בע"א. ופירושו נלע"ד האף שבאמת לולא שרואה אני בספר בה"ז וצ"ק שקיימו הגירסא כגון דשקל ב' זיתים מחד איסורא. הי' נלע"ד להגיה דצ"ל ובללן זה בזה ואכלן וכגון דשקל ד' זיתים מב' איסורין ובלל וכו'. והיה עולה יפה. אבל מי יהרוס מה שהזקנים בונים. לכן כנראה מפירושם דה"ר ברוך רוצה נמי לקיים דוקא בשאכל כל ג' מיני איסור. וכגון דשקל ב' זיתים מחד איסור בעין וד' זיתים מב' איסורין ובללן להד' זיתים ובכל פעם אכל זית מהאיסור בעין וב' זיתים מהבלילה וכדמפרש בצ"ק. רק שטעות יש בצ"ק וצ"ל ונתבטל הזית דאיסור בעין. ובזה עולה הכל לנכון ודוק. ומה שכתב הצ"ק מקודם לזה בא"ד וכתב אבל אם וכו' ע"ש. ואין פירוש לדבריו נראה ג"כ שטעות הוא וכן מוכיח לפרש אבל אם הי' בולל כל הששה זיתים ואח"כ הי' אוכל בכל פעם חצי מן התערובות נמצא בכל אכילה ג' זיתים ע"י בלילה וכיון דא"א שלא ירבה מין על חבירו נמצא הדרא קושי' תוס' לדוכתה כמו שמקשים על רש"י עוד קשה האיך מחייב כלל משא"כ עתה לפירושם אינם משגיחים בהבלילה שבתוך הפה כ"א בהבלילה שבכלי מפני שהבלילות ד' זיתים שהי'

יחד וכשנחלק לחצאין בכל חצי ודאי איכא רוב ממין אחד וכמו שנתבטל בו מיעוט זית השני ונקרא הכל על שם הרוב ככה כהגיע עוד תוך הפה זית מאיסור הג' בעין ג"כ נתבטל בהרוב של מין בלילה. נמצא א"א ללקות כ"א על האיסור הרוב של הבלילה. וזה א"א לידע מה היה באכילה הראשונה ומה הי' באכילה שני' ושפיר הוי התראת ספק ודוק. שוב מצאתי כתוב על הקונטרס. אך אכתי קשה דממ"נ אם אינם משגיחין בהבלילה שבתוך הפה א"כ התראת ודאי על הכזית בעין שאוכל בכל פעם ואם אומרים שהבלען נתבטל תוך הפה תוך הרוב ממין הבלילה. אכתי נימא נמי שאותו רוב ממין הבלילה נתבטל תוך המיעוט במין הבלילה בצירוף הכזית בעין ואין כאן שום חיוב מלקות וצ"ע. ואין בידי לפרש זולת ההג"ה שרציתי להגיה. ועיין נמי פ"מ ח"א. ועם כל דבריו לא הבנתי פירושו. והעיקר לענ"ד להגיה כמו שהגהתי ודוק:

דף עט:

ת"ר חרסן של זב וזבה פעם ראשון ושני טמא שלישי טהור. ופי' רש"י שלישי טהור משנתן לתוכו ג' פעמים מים טהור שפלטו מי רגלים הנבלעין בו. ושוב כתב אבל לא נתן לתוכו מים אלא מי רגלי אדם טהור להוציא את של זב הנבלעים בו טמא דמין במינו לא בטל. ויש לתמוה מה בכך דמב"מ לא בטל ולא בטילו המי רגלים דזב שיצאו מן החרסן במי הרגלים דהאדם. הא מ"מ מן החרס יצאו ולמה יהא החרס טמא. ועיינתי בהרמב"ם פ"ה מהלכות משכב ומושב מעתיק הלכה זו הלכה ח' בלשון זה חרס שהי' הזב והזבה מטילין בו מי רגליהן וכבסו פעם ראשונה ושני' הרי המשקין שכבסו בהן טמאים ופעם שלישית טהורין בין שכבסו במים ובין שכבסו במי רגלים שהרי לא נשאר בה לחלוחית מימי רגלים. ומה שכתב חרס שהיו מטילין בו וכו' ע"כ ר"ל עתה הוא שבור חרס שבא מכלי שהי' מטיל בו תחלה כשהיה כלי חרס. אבל אלו בשעת כיבוס הי' כלי חרס איך אפשר שיהי' המים טהורים שהרי נטמאו מחמת הכלי שהוא ראשון. א"ו כונתו שבר חרס הבא מכלי שהי' זב וזבה וכו'. כדפי' רש"י נמי דבשברי חרס איירי ובפרושו מיושב מה דקשה לפרש"י כנ"ל. אבל זה צריך ביאור לפירושו דלת"ק ע"כ צ"ל דפעם א' ב' המים שכבסו בו טמאים משום דאפשר יש בם מי רגלי זב הרבה עד שלא נתבטלו תוך המי כיבוס. משא"כ בפעם שלישית דאף אם עדיין גם לתוכן בא מי רגלי זב אינו אלא מעט שנתבטל. ולהכי במי רגלי טהור טמאים משום דמב"מ לא בטל. וראב"י ס"ל דמ"מ טהור. וסובר הרמב"ם בטעמו משום דלא נשאר בה לחלוחית מים אחר ב' פעמים. וק"ק למה לא מבאר טעם ראב"י משום דקסבר מב"מ בטל. וצ"ע. ולפרש"י ז"ל ע"כ לדחוק שמה שכתב

משנתן לתוכו מים ג' פעמים טהור שפלטו מי רגלים הנבלעין בו לאו דוקא שפלטו. כי באמת אין דרך צונן להפליט. אלא ר"ל שהחרס בולע המים טהורים והמה מבטלים המי רגלים שבתוכו בפעם א' וב'. כי בפעם שני נבלעים יותר בעומק החרם מבפעם הראשון עד שבפעם ג' שבאים ליותר עומק אינם יוצאים אלא מ"ר טמאים מעומק שמבטלים אותו. וכל זה במבש"מ אבל מב"מ אינו בטל. והוא דוחק. וצ"ע:

דף פא:

תוס' ד"ם נתן בחוץ. דאי לאו הכי האיך חזר ונתן בפנים והלא כבר נתכפר לשמואל לפי מה שפירשתי לעיל דמזבח חיצון לדמים הפנימים כמקומן דמי. ותימא לי נהי דכמקומן דמי מי עדיפא ממקומן. ואטו במקומן בשתי הזיות כיפר. והא מבואר באיזה מקומן דבכל הפנימיים מתנה אחת מעכבת ושפיר קאמר אף לשמואל וחזר ונתן בפנים. אם נתערבו פנימיים כגון פרים ושעירים הנשרפים עם חיצונים עולות. הא פשיטא שמוכרח ליתן בפנים שתי הזאות לתשלום ד' קרנות מזבח הזהב ואפילו אם נתערבו בחטאת חיצונות הא מוכרח ליתן בפנים שבע הזאות שעל הפרוכת. ומכ"ש שכל זה שייך בפר ושעיר של יוה"כ. וע"כ לידחק דמשמע לתוס' הלשון וחזר ונתן דהיינו שהחזיר אף אותן הזאות של חוץ ליתנן בפנים ודוחק. ולדברי אין קושייתם מסיפא כלום. ודוק. ויותר עולה קושייתם על תי' הגמ' בדעת ר"א דהיכי ליעבד דמה כולי האי יתן בפנים ברישא ויכניס החיצונים לשם מים. ודו"ק:

דף פה.

אמר עולא וכו'. אמר רבי זירא אף אנן נמי תנינא שנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים. לפ"ר הי' נראה לי דלאו דוקא מנשפך דמה דמייתי הסייעתא וכדפירש רש"י ז"ל. אלא אפילו מיצא דמה הוי הסייעתא דהא מיד שיצא דמה נפסל מלהזריק לכתחילה ומה: בכך שאם עלה לא ירד הא מ"מ הוי ק"ו ומה ביצא דמה והעלה האימורין קודם זריקה לא ירדו אף ששוב אינו רשאי לזרוק:

מכ"ש אם העלן קודם זריקה במה שיש בידו עדיין דם כשר לזריקה. ואלו כן ודאי יש לתמוה על תי' הגמ' בתר הכי תרגמה בשלא לשמן. אלא אפילו אי נימא דמוצא דמה ל"ק לי' משום די"ל דאיירי ביצא דמה וחזר והכניס וזרק ושוב העלה האימורין אכתי קשיא לי מה תי' תרגמה בשלא לשמן. הא בקדשים קלים הזריקה של פסח הנשחט שלא לשמו מסתמא אינו מביאו לידי מעילה כדאיתא בהרמ"ב פ"ג מהל' מעילה הלכה

ג' ובאם יצא הדם אע"פ שהחזירו וזרקו אין מועלין באימוריהן. וא"כ מה בכך אף אם נמי איירי בנשחט הפסח שלא לשמו וזרקו מ"מ הדם בפיסול אכתי איכא ק"ו ומה אם בפסח הנשחט שלא לשמו דאף אם נזרק דמו אכתי לא הוי על האמורין קדושת הגוף שהרי אין מועלין בם ומ"מ אם עלו האימורין לא ירדו. מכ"ש אם עלו לפני זריקה דעדיין יש דם כשר שיוכל להביאו לידי קדושת הגוף דלא ירדו. וע"כ לדחוק דמ"מ כיון שנזרק הדם חשובים יותר ראוי למזבח לענין שלא ירדו מקודם זריקה. וצ"ע. ועיין דף פ"ז האיבעי' כלי שרת מהו שיקדשו פסולים:

שם הרי פסח וכו'. תרגמה אשלא לשמן. ועיין פרש"י. לפ"ר צריך לי עיון ומה בכך שלא קאי אלא על שלא לשמו הא בפסח שלא לשמו הוא קרבן פסול. ובודאי שהדין שישפך הדם לאמה [כדאיתא בתוס' פסחים ד' מ"ה ד"ה שמא] והדר הוי כנשפך הדם והוי סייעתא לעילא. ואין לומר דקאי באמת אך על הדם שאם עלה לא ירד. הא זה אינו עולה לדברי ר' יהושע בהמתני' ריש הפרק. ודוחק גדול בעיני לומר דיועיל זריקת קרבן פסול אם נזרק בדיעבד לברר האמורין לגבוה ויהא איירי באופן זה באם הוזרק הדם שלא כדין שאם נמי עלו האמורין לא ירדו. וצ"ע. אבל שיב ראיתי שע"כ הכי הוא. ותדע שהרי לא הוכיח אלא מיצא דמה ונשפך דמה. אכל מקיבלו פסולים וזרקו פסולים ל"ק לי' אף אי איירי בקדשים קלים. אבל איפכא ק"ק למה שפסק הרמב"ם פ"ג מהל' פ"מ דכלי שרת מקדשו פסולין ליקרב. וע"ש בלח"מ דהיינו ע"פ פרש"י דף פ"ז הר' יוחנן פשט הכי לר"ל. ולפירושו אם כ"ש מקדשו ליקרב אף לכתחלה יעלה קשה ממ"נ איך איירי הפסח ששחטו שלא לשמו אם קבלו הדם בכלי שרת הא כשר ליקרב והאברים יעלה לכתחלה. ואם לא קבלו הדם כל עיקר הא חזר והוי כנשפך. וק"ל. שוב ראיתי שכבר הרגשתי נמי לעיל ע"ש:

דף צ:

תוס' ד"ה שלמים של אמש. מפירושם שדקדקו על פי' רש"י ז"ל. ומהעתקת לשונם לשון פי' רש"י שצורת הבשר מתקלקל. מבואר ההוא דינא לענין אכילה ובזה תמה התוי"ט על פירש"י שלפנינו המבואר דלענין הקרבה קאי על שלמים שבאו מאמש בעזרה. ודברי התוי"ט יותר תמוהים דהרי פי' רש"י שלפנינו מוכרח ומבואר מן הסוגי' בדף צ"א דמייתי ת"ש שלמים של אמש חטאת ואשם של יום של אמש קודם לשל יום. הא דיום דומיא דאמש וה"ד דקדים שחטי' לשלמים חטאת ואשם קדמו. ואם על אכילה קאי מה ענין זה לממרס את דמו הרי כבר נזרק דם דתרווייהו. ואף אם לדחוק דהכי רצה לפשוט

טעמא דשל אמש דהוי זלזל וקלקל בשר שלמים הרבה. הוא דשלמים קודם הא של יום דומיא דשל אמש דהיינו שנקרב דם שלמים והדר חטאת. חטאת קודם לאכילה. ולא חיישינן לזלזל וקלקל בשר מועט דשלמים ואכילת בשר חטאת קודם. וה"ה דלא חיישינן לזלזל מועט דמירס דם שלמים. אכתי קשה תינח למשמעות פרש"י דהטעם משום קילקול בשר. אבל למה שנתנו תוס' הטעם משום מיעוט זמן אכילה. הא פשיטא דאין שום פשיטות משלמים דיום דודאי מהראוי לאכול חטאת ברישא דאין אכילתו אלא יום ולילה ושלמים דהיום אף ליום המחרת. ומה דקדקו על פירש"י ליכתב שבחנם דחק הא טעמו מוכרח מפשיטות הת"ש. וגם דחיות הת"ש דילמא וכו' לא אזיל כלל דוק ותשכח. וע"כ מההוא שקלא וטרי' מוכרח פרש"י דעל הקרבה קאי וע"כ פירושו הברור. וא"כ אף על תוס' יש לתמוה והנלע"ד הודאי פרש"י שהעתיקו התוס' אמת והוא חסור. כדבאמת משמעות התוספתא דעל אכילה קאי כדאיתא בתוי"ט. אבל הפרש"י שלפנינו נמי הי' לפני התוס' והיינו מפני שמן הסוגי' דת"ש הנ"ל מוכח דמשנתינו מתפרשה על ב' האופנים הנאמרים כשם שקודמין בהקרבתו קודמים באכילתו עלה נמי קאמר של אמש ושל היום של אמש קודם הן להקרבה וסך לאכילה. והי' לפני התוס' פי' מרש"י טעם על הקדמת האכילה משום קלקל הבשר. וכתבו שבזה בחנם דחק. ועל הקדמת ההקרבה הוא הביאור שלפנינו וממנו קאי הת"ש עם הדחי'. ומודים בו התוס'. אך זה צ"ע דהנה בביאור הת"ש צריך רש"י ז"ל להקדמה וקס"ד וכו'. דאי בשניהן עומדים לישחט לא אמר דקדמו שלמים ובהמתני' פי' רש"י והואיל ובאי ראשון יקרב ראשון והכי מפרש בתוספתא ולשון התוספתא כך בד"א שבאו שניהם כאחד אבל אם באו בזה אחר זה מי שבא ראשון קרב ראשין. משמע דוקא באו שניהם כאחד. אבל בזולת זה אפילו שניהם עומדים זה שבא ראשון קרב ראשון. ובע"כ צ"ל דרש"י ז"ל הוכיח מן הסוגיא דת"ש דודאי מוכרח פירושו דע"כ אף לשון התוספתא לידחק ולפרש בד"א שבאו שניהם כאחד וקרא לבאו ביום אחד באו שניהם כאחד. דאז אפילו נשחט השלמים קודם מ"מ קרב חטאת ראשון אבל אם באו זה אחר זה דהיינו זה אמש וזה היום ושל אמש כבר נשחט אז זה שבא ראשון קרב ראשון. אלא שצ"ע לשון הרמ"ב שסתימתו מורה ללשון התוספתא כפשוטו. ומן הסוגי' על פי פרש"י מוכרח כנ"ל. ודוק:

דף צא.

אמר ר"ש אם ראית וכו'. ובעמוד ב' אמר ליה אביי אימא סיפא וכו'. ובעניותי א"י מה קשיא הא למ"ד מתנדבין שמן נפקא לי' מקרבן מנחה דשמן דומיא דמנחה מה מנחה

שיריו נאכלין אף השמן. ומינה דמה מנחת כהן כולה כליל לאישים אף נדבת שמן שלהם כולה כליל. ומה תו קשיא לי' הא ודאי מוכרח לומר שאין מתנדבין שמן דלא ליטעי באולי היא נדבת שמן של כהנים וצ"ע. [והפשוט עדיף אמר בשלמא לר"ז וכו' דאפילו בנדבת ישראל דשכיח יותר יש לספוקי לר"ז ודלא כספר אמתחת בנימין הרגיש והוציא דין שאינו לדעתי ע"ש וק"ל]:

דף צג.

ואיתיבי' אביי ופרש"י ד"ה למעלה כלמטה אלמא בהזאת נדה ליכא למימר לר"ע משבאה למעלה באויר על הנדה נטמאת. קשה לי נהי דשפיר פריך דר"א לאו בשיטת ר"ע רבו אמרה שהרי מודה בהזאה. מ"מ י"ל דטעמא דר"א בנדה לאו משום דיליף טומאה קדומה מטומאה דבאותה שעה אלא משום דבנדה נמי טומא' קדומה היא משהגיע לאויר שסופו להניח דהוי כמונח. משא"כ העברת כלי ע"ג מקום טמא וכן הזאה שהעבירה על גבי כלי חרש שזה הכל אויר שאין סופו להניח. ועיין מס' ב"מ באיבעי' דזרק ארנקי בפתח זה ויצא בפתח אחר דחשיב לי' אויר שאין סופו להניח. ודומיא דהכא הזאה שהעבירה ע"ג כלי חרס וכ"ש העברת כלי ע"ג כלי חרס. משא"כ הזאת נדה וניתז על בגד טמא שזה כולו אויר שסופו לנוח למה לא יחשב טומאה קדומה. ועיין דף כ"ה ע"ב לעיל מסיק דאויר שסופו לנוח כמונח דמי:

שוב ראיתי כי ל"ק מידי. כי כל זה דס"ד דר"א בשיטת ר"ע רבו אמרה. היינו לענין מעלה דמי חטאת שתטמא מאויר. אבל שוב כשהוכיח שר"ע גופא אמר אף במי חטאת שאין לך דבר וכו'. ש"מ דשוב טומאה שאני דבכל אופן אינה מטמאה למעלה ואפילו באויר שסופו לנוח. זולת מת ע"י טומאת אהל. ולהכי נמי שפיר בעי רמב"ח בניתז על בגד טמא. ולא מצי למיפשט ממתני' דלקמן ניתז מן הצואר על הבגד. דשם אף דכתבו התוס' דהוי בבת אחת הוא לאו דוקא. כי י"ל שם החידוש מפני פיסול הקדום שהוא ע"י אויר שסופו לנוח. משא"כ גבי טומאה דאין לה ענין לטמא למעלה כלמטה ואינו אלא בבת אחת וק"ל. ומה דפשוט לרבא לעיל דהא איפסל לי' באויר כלי היינו באמת מכח המסקנא דדף כ"ה דאויר שסופו לנוח כמונח דמי לענין איסור:

שם רבא אמר דכ"ע אין דנין והכא בהא קמפלגי כו'. קשה לי דא"כ למה לי' לר"א למילף דינו מהזאת נדה ולא יליף בפשוט מכל הזאות ג' וז'. דהא מקמי דגמר הזאתו איטמא ליה חצי הזאה קמייתא מן הטמא מת עצמו שמזין עליו והוי לי' טומאה קדומה. ואף דלפ"ר אף לתי' אביי איכא לאקשויי כה"ג דמה דבעי למילף טומאה קדומה מטומאה שבאותה

שעה מנדה לילף מטומאה שבאותה שעה של הזיית טמא מת עצמו. דהא בשעת הזיית ג' וז' עדיין מי שמזין עליו טמא הוא עד שיטבול אחר הזאה ומכ"ש בהזיית ג' ופשיטא אם יגע קודם טבילה והזיית ז' במי חטאת שנטמאו נמצא ההזי' עליו הוי טומא' שבאותה שעה וכ"ת שאני התם דא"א בענין אחר וליכא למילף מיני' אפי' טומאה שבאותה שעה במקום אחר זה אינו דהא ר"א אית לי' בפסחים ד' ע"א דנין אפשר משא"א. מ"מ נילוף מהזיית נדה דהוי אפשר. ש"מ דאף טומאה קדומה שרי'. אבל לתי' רבא דכ"ע אית להו טומאה שבאותה שעה לאו כלום הוא רק טומאה קדומה בעי לאשכוחי וזה בטמא מת עצמו נמי משכחת לה בהזיית חצי שיעור. וזה ודאי אפשר שיחזיר והזה בפ"ע אחד כשעור ויהיה אך טומאה שבאותה שעה דלית לן בה. אלא ש"מ דאף טומאה קדומה שרי' זה ודאי צ"ע אם לא שנדחק דזה נמי חשוב אי אפשר לן לכוין להזות בפ"ע אחר כשעור. והוצרך לבא לדבריהם כנ"ל. וצ"ע:

דף צה:

בעי רמי בר חמא תלאו וכו'. תימה מה בעי' איך אפשר לומר דאבישול בלא בלוע נמי קפיד א"כ איך אמרה תורה ומורק ושוטף במים מה מועיל הגעלה להבישול. ואין לומר דבאמת אין האיבעי' בכלי שטף אלא בכלי חרם דהיינו סתם תנור ומיבעי לי' אי נימא דרק אבלוע קפיד והיינו טעמא דכלי חרס צריך שבירה משום דלהבלוע אינו מועיל המוריקה ושטיפה מפני שהתורה העידה עליו שאינו יוצא מידי דופיו לעולם. או דנימא דנמי מועיל לו הגעלה אלא שג"ה בכלי חרס דקפיד נמי אבישול בלא בלוע ולהכי מצריכו שבירה. והכי משמע מחידושי פ"מ בתמיהתו על התוס' ע"ש. דא"כ איך קאמר ת"ש ממתני' וס"ד כמו דצריך מו"ש לבלוע בלא בישול ה"נ צריך לבישול בלא בלוע. והא להכי לא מבעי לי' כלל בכלי שטף ופשיטא לי' דאך אבלוע קפיד קרא. להכי ודאי לפי' התוס' סוף ד"ה אלא הכל ניחא ומוכרח פירושם דלפירושם פשיטא דהאיבעי' הוא אף בכלי שטף דנמי הג"ה למיחשב הבישול כמו הבילוע לכל חד כדאית לי' לכלי שטף לענין מו"ש. ולכ"ח לענין שבירה. ותמיד מוכרח דהתורה העידה על כלי חרס וכו'. ודוק:

דף ק:

והתניא הן היום אני היום אסור ולילה מותר ולדורות בין ביום בין בלילה. ופי' רש"י הן היום וכו'. מפני שכולם אוננים ואין כהן לאוכלן וכו'. ותימא לי' הא זה דברי ר' יהודא. ולקמן ע"א איתא דאמרו ר"י ור"ש ור' נחמי' דבר א' והלא פנחס הי' עמהן. וצ"ל דדוקא

לר' נחמי' מקשו דס"ל דאך קדשי דורות לבד היו אסורים באנינות ולהכי חטאת דר"ח לבד נאסר ונשרף מפני אנינות ובקדשי השעה היו כולם מותרים שפיר הקשו דחטאת ר"ח לבד היה ראוי לפנחס. משא"כ לר"י דסובר שלא היה הבדל בין קדשי שעה לדורות שפיר שהוצרך הקב"ה להתיר להם אנינות. מפני שלא הי' פנחס לבד מספיק לאכול כל הקרבנות דאותו יום. וק"ל:

דף קד.

אמר ר"ח סגן הכהנים וכו' ולא וכו' והאיכא אחר הפשט וקודם זריקה לר"א ב"ש ר"ח כרבי ס"ל. תימא לי מה בכך דכרבי ס"ל דאם זרק הדם מרצה על העור ואינו יוצא לבית השריפה הא מ"מ אם נמצא פיסול בבשר אחר הפשט וקודם זריקה הא לר' יהושע עכ"פ לכתחלה אסור לזרוק דם שאם אין בשר אין דם ס"ל ופשיטא שהעור יוצא לבית השריפה ולמה לא ראה מימיו. ועיין ברש"י לעיל מזה בד"ה אבל לענין עור. וצ"ע. אך עיין בתוס' ד"ה מאן אולי אחר העיון בדבריהם יתיישב וכעת אין עמדי ודוק כי הא ודאי ר"ח סגן הכהנים אליבא דהלכתא כר"י אזיל. שוב עיינתי בתוס' ד"ה וראיתי שאף בדבריהם אינו מיושב. ובע"כ לידחק לפי שעה דדוקא לר"א ב"ש שאם נמצא פיסול בהבשר אף אחר ההפשט שוב אין הדם מרצה כלל והוי נמי כמי שנפסל הדם שפיר יש לקרות אף על העור שהיא בפני עצמה כל שפיסולו בקדש באש תשרף ויוצאה לבית השריפה. משא"כ לרבי דמ"מ עדיין הדם כשר להזות מן התורה כדי להוציא העור מידי מעילה והראי' שבדיעבד אם הזה הורצה. אלא שלכתחלה הוא דגזרי רבנן שלא להזות בעבור העור לבדה. נהי דמ"מ ודאי דלא נפקא העור מידי מעילה ומועלין בה דבר תורה ולא חזי' לכלום. מ"מ לא נקרא שם פיסול על הדם ולא על העור עד שתצא לבית השריפה מכח כל שפיסול בקדש באש תשרף ודוק. אך מ"מ לא שקטה רוחי בזה שהרי אף אם אין זורקין הדם לכתחילה הא ודאי שממילא יופסל הדם כשתגיע הלילה מכח לינה ולמה לא תצא אז לבית השריפה לבדה. לכן בעניותי עדיין צריך לי עיון [כבר מצאתי שהרגיש נמי בעל ספר מראה כהן]:

דף קח:

אמר ריש לקיש מחלוקת בארבע וחמשה אברים דמר סבר כו'. אכל בהמה כתיב. פרש"י על כל הבהמה הוא חייב ואינו חייב על אבר אחד הלכך כולה חדא העלאה הוא. וכן פי' דף ק"ו ע"א ד"ה ואינו חייב על החסור לקמן פליגי בה איכא למאן דאמר כו'. ואיכא

למ"ד על בהמה חסירה עד שיעלה כל הבהמה. ולפ"ר בלי עיון כל הצורך בהלכה זו. תימא לי דא"כ דשעורא דהעלאת חוץ דוקא כל הבהמה ובפחות לא מחייב א"כ מ"ט דר' יוסי בהעלה וחזר והעלה בידיעה בנתיים דאינו חייב אלא אחת. הא אחת מחייב הא הוי לי' ידיעה באמצע השעור ואפי' חדא לא לחייב כדין כל האיסורים דשעורן בכזית. ואם אכל חצי זית בהעלם ונודע לו וחזר ושכח ואכל חצי זית דפטור כמבואר בהרמב"ם פ' ששי מהלכות שגגות הלכה ח' וע"פ תוס' ד"ה אבל בהמה כתי' לפירושם לק"מ:

דף קיד.

הילכך רובע ונרבע וכו'. אתנן ומחיר בולדות קדשים. ופי' רש"י ז"ל ע"כ בשנראו כבר מיירי לא משכחת אלא בולדות קדשים ואירע להו פסול במעי אמן דנראו לבא אל פתח אהל מועד קודם שנעשו אתנן אם באו להקריב אם אמן היו הם באין (ודברי התוס' בא"ד אתנן שכתבו ועוד מצי לאוקמי בבהמה של חולין מעוברת ועשה העובר ואח"כ הקדישה. א"י ליישב דא"כ אימתי הי' העובר ראוי לבא) אל פתח אהל וכו'. וקסבר ולדות קדשים בהווייתן הן קדושים הילכך חל אתנן עליהן אם נתן לה עובר של מוקדשין באתנן. ויש לתמוה הא מבואר בע"ז ובתמורה דף כ"ט ע"ב דאיסור אתנן אינו חל עד שמקנה לה בקנין גמור ע"י משיכה או שיעמוד בחצירה. ועיין בתוס' במרובה דף ע' ע"ב בתוס' ד"ה אתנן וא"כ איך אפשר איסור אתנן לחול על עובר. הא קי"ל בח"מ סי' ר"ט דאם מקנה עובר אפילו אחר שהוכר העובר אינו קונה מטעם אין אדם מקנה דבר שלב"ל. ודוחק גדול למוקים המתני' שלא אליבא דהלכתא. ואפילו להדיעה שבש"ע שם שאם אמר לכשתלד קנה נמי לא שפיר הכא שהרי לכשתלד הוא קדוש ממילא ואין איסור אתנן שע"י דבורו חל עליו ועיין תוס' ד"ה אתנן. לכן הנלע"ד בע"כ לומר אף דהלשון בגמ' מוקצה ונעבד בקדשים קלים אתנן וכו' בולדות קדשים. ומשמע דאתנן בקדשי קדשים. זה אינו אלא ר"ל מוקצה בקדשים קלים ואתנן וכו' אף בקדשים קלים. מ"מ צריך לאיירי דוקא בולדות קדשים. אבל ודאי דבקדשים קלים ואליבא דר' יוסי הגלילי נמי איירי והיינו כשהקנה לה הפרה לעוברה באתנן דשפיר חל על העובר האיסור אתנן ודוק: